

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی
استان چهارمحال و بختیاری
مرکز بهداشت استان

موانع فرزندآوری

بهمن ماه ۱۴۰۲

مقدمه

۱. ازدواج در سن بالا

یکی از باورهای اشتباه در جامعه ما ازدواج در سن بالا است. ازدواج در سن بالا، سنین پایین‌تر و پس از بلوغ جسمی، جنسی و عاطفی اتفاق بیفتد، که این سن بسته به هر فرد متفاوت است. امروزه در بیشتر جوامع سن فرزندآوری افزایش پیدا کرده و اغلب زوجین در سنین بالا ازدواج و چند سال پس از آن دارای فرزند می‌شوند، این امر باعث شده تا میزان ناباروری نیز افزایش پیدا کند.

فرزندآوری و پدر و مادر شدن یکی از شیرین‌ترین تجربیات هر انسانی است. این تمایل فطری است و برای تداوم نسل و بقاء انسان‌ها ضرورت دارد. تولد نوزاد نشانه دیگری از معجزه عشق و زندگی میان زوجینی است که پیوندشان را مستحکم‌تر کرده‌اند. نخستین کلمه ای که کودک به زبان می‌آورد، اولین قدمی که بر می‌دارد، نخستین دندانی که در می‌آورد و... از نقاط عطف زندگی زناشویی به شمار می‌آیند.

یکی از بهترین هدایایی که زوجین می‌توانند به یکدیگر بدهند و پیوندشان را تحکیم کنند، تولد فرزند است. اکثریت مردم چندفرزندی را دوست دارند، اما موانعی را جلوی خود می‌بینند که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره شده است.

۲. تمایل به لذت بردن بیشتر از زندگی

از بسیاری از زوج‌های جوان می‌شنویم که در سال‌های نخستین ازدواج فرزندان نمی‌شویم تا بتوانیم قدری از زندگی لذت ببریم (چون فرزند مانع از این لذت می‌شود).

یکی از شاهکارهای آفرینش زوج‌ها، فرزند آن‌هاست. وقتی زن و شوهر ویژگی‌هایی از خود یا همسر را در بچه می‌بینند برایشان بسیار لذت بخش است. این لذت فقط برای پدر و مادر قابل لمس است و باعث محکم‌تر شدن زندگی می‌شود. متأسفانه در دو سه دهه اخیر از بچه، هیولای چندش‌آور زحمت‌زایی ساخته‌اند. اما همین شیرینی‌های بچه (که از عجایب است) زندگی را گواراتر می‌کند. در یک نگاه ساختارمند، شیرینی‌های فرزند (مانند لبخند، صدا زدن والدین، گرفتن دست آنها، شروع به صحبت کردن و...) برای والدین دلنشین است و باعث تقرب به منبع کمالات خداوند و رضایت الهی، دفع بلا و گرفتاری از والدین و برکت در زندگی آنها می‌شود.

۳. ترس از تنگی معیشت

یکی از موانع فرزندآوری در ذهن بسیاری از مردم، شرایط اقتصادی و معیشتی است. برخی افراد با توجه به اقساط وام ازدواج و دیگر هزینه‌ها تصور می‌کنند بهتر است به ثبات و غنای اقتصادی برسند و بعد فرزنددار شوند، در حالی که بچه در سال‌های اول هزینه‌های زیادی ندارد. بسیاری از وسایلی که به عنوان سیسمونی تهیه می‌شود، ناشی از امواج غلط فرهنگی-اجتماعی است و اصلاً مورد نیاز بچه نیست. اما متأسفانه تحت تأثیر فرهنگ نادرست، برخی از والدین به صورت بیمارگونه اقدام به خرید وسایل غیرضروری می‌کنند.

مجازی برای والدین لازم است. با این مهارت‌های تربیتی می‌توان در خانه بسیاری از مشکلات فرزندان را کنترل کرد. نکته دیگر این است که در تربیت نباید ایده‌آل‌نگر بود. این نوع حرف‌ها که: «بچه ما باید پروفیسور، دکتر، مهندس یا امثال آن شود...» غلط است. گاهی ممکن است یک جوان معمولی ناگهان در فرآیند ماجرای، تاریخ را تغییر دهد.

۵. تغییر سبک زندگی

یکی از اصلی‌ترین موانع پیش روی ازدیاد نسل، تغییر سبک زندگی برخی از زوجین است. در سبک زندگی مدرن، مصرف، بیشتر از نیاز واقعی است و با تغییر زندگی و سوق پیدا کردن جامعه به سمت مصرف‌گرایی، نیازهای کاذب هم افزایش پیدا می‌کند. تغییر در سبک زندگی، به تفسیر ما از زندگی بستگی دارد. نوع نگاه ما به زندگی است که می‌تواند دید ما به فرزندآوری را هم تغییر دهد.

۴. ترس از ناتوانی در تربیت صحیح فرزندان

گروهی چنین تصور می‌کنند که تعدد فرزندان مانع تربیت صحیح آنهاست، به این دلیل تمایلی به فرزندان متعدد ندارند و می‌گویند: «کی حال و حوصله تربیت این همه بچه را داره؟!» برخی نگرانی تربیت فرزندان زیاد را مهم‌ترین عامل بسنده کردن به یک یا دو فرزند در خانواده می‌دانند و راضی به فرزند سوم و بیشتر نیستند. یادگیری برخی مهارت‌ها مانند میزان تماشای تلویزیون، مدیریت چگونگی ورود به فضای مجازی، سواد رسانه، خویشن‌داری و خودکنترلی در فضای مجازی، اطلاع از اعتیادآور بودن اینترنت در ساعاتی از شبانه‌روز و پیشگیری و درمان اعتیاد به فضای

۶. ترس از طلاق

و تحمل زوجین و منجر به درگیری‌های منتج به طلاق می‌گردد.

۷. خودخواهی

بی شک یکی از موانع فرزندآوری برخی خانواده‌های ایرانی خودخواهی و انحصارطلبی زوجین است. باید مواظب باشیم خودخواهی ما را در امتحان سخت الهی مردود نکند و فکر زندگی آسوده ما را به اعماق پشیمانی نبرد. آدم‌های خودخواه خیال می‌کنند اگر الان تک فرزند بودند می‌توانستند خوشبخت شوند، غافل از این که خوشبختی فقط برای دوران جوانی نیست. دوران جوانی خواهد گذشت. در مراحل بعدی زندگی به فرزندانشان نیاز پیدا می‌کنند.

عاملی که موجب پرهیز از فرزندآوری در سال اول ازدواج می‌شود، این است که برخی از افراد در سال‌های ابتدایی زندگی مشترک طلاق می‌گیرند، و با توجه به اینکه در صورت طلاق، مادر مجبور است با بچه به خانه پدر برود (که قبیح شمرده می‌شود) و از طرف دیگر احساس می‌کند هم بچه بدبخت می‌شود و هم فرصت‌های ازدواج مجدد خودش از بین می‌رود، از فرزندآوری در سال‌های اول دوری می‌کند.

نکته مهم دیگر این است که وحشت از فرزندآوری خود باعث ایجاد زمینه‌های اختلاف می‌شود. این مسئله به اشکال مختلفی می‌تواند بروز کند: گاهی یکی از زوجین فرزند می‌خواهد و دیگری نمی‌خواهد و گاهی خانواده‌های زوجین فرزند می‌خواهند ولی خودشان نمی‌خواهند. این خواستن و نخواستن موجب تعارض‌های درونی در خانواده و بروز اختلافات شده و از اضطراب‌های شخصی شروع شده، تا تنش‌های طرفینی ادامه می‌یابد که باعث کاهش صبر

رسول گرامی اسلام(ص):

أَطْلِبُوا الْوَلَدَ وَالْتَمِسُوهُ فَإِنَّهُ قُرَّةُ الْعَيْنِ وَرِيحَانَةُ الْقَلْبِ

در طلب فرزند باشید و آن را [از خدا] بخواهید که
فرزند، مایه روشنی چشم و گل خوشبوی قلب است

□□ منابع:

۱. مثبت ۳، سید حسین موسوی، انتشارات هیات امروز، ۱۴۰۰
۲. سه مجلس دینی، با موضوع شبهات فرزندآوری، علی ابوترابی
۳. بحار الانوار، ج ۱۰۱، ص ۸۴

□□ تهیه کننده:

شبکه بهداشت و درمان شهرستان خانمیرزا
واحد سلامت جمعیت، خانواده و مدارس